

Nyerges András

KRUCIFIX, AVAGY MONDTAM, HOGY LESZ MEGLEPETÉS

1. Borotválkozó tükörömben ma reggel egyszer csak megláttam apám arcát. Vonásaink hasonlósága most, a hetvenötödik évemen túl, váratlanul ért, s az külön is meghökkentett, hogy mit értem tetten. Egy csibészes villanást, amit annak idején olyankor láttam apám szemében, ha úgy érezte, sikerülhet túljárnia a világ eszén. Nekem ma épp olyan napom ígérkezik, amely csüggedéssel szokott eltölteni, és ehhez képest még az is túlzott erőfeszítésnek tűnne, hogy képemről a szórt lenyírjam, most azonban kivételesen örömet szerzett az ujjaimmal kitapogatott simaság, s az futott át az agyamon, hogy ez a rosszakaróim számára bosszantó lehet, világfájdalom helyett üdének és harcra késznek mutatkozni meglepő lesz. Ha én lepem meg őket, és nem fordítva, az ok a jókedvre, ezért anélkül, hogy eltökéltem volna, a tükörképem egy fintort vágott felém, mintha meg akarná mutatni, hogy szívósabb növény vagyok, mint feltételeznék, és rá lehet taposni ugyan a földből kilátszó részeimre, de nem lehet biztosra venni, hogy többé nem dugom ki a fejemet. A fintor a nap még hátralévő részében sem ment ki a fejből, mert amit láttam, üzenet volt a múltból, hogy apám csúfondáros makacssága is hírt adott magáról, s ez tudatára ébresztett, hogy az a fintor tulajdonképp nem más, mint az örökségem.

2. Negyvenhét nyarának egyik péntek délutánja van, apám ott áll a lakásunk előtt, a gangon. Egy délben érkező vonattal vártuk, de hiába, azzal nem jött, most pedig két markos, overallos figura támasztja neki az ajtófélfának. Ők kísérték fel ide a második emeletre, mert magától a teherautó fülkéjéből se tudott volna kiszállni. Jobbról-balról támogatni kell, nehogy elvágódjon. Apám harminchat éves, amúgy meg se kottyán neki a lépcső, de most jóformán nem is áll a lábán. Gézturbán van a fején, a karja felkötve, kézfejét annyi leukoplaszt borítja, hogy ki se látszik. Csöngetéskor anyám rettegő arccal nyit ajtót, mert semmi jót nem jelent, ha nem a kulcs fordul el a zárban. Ott áll két idegen, köztük apám, és nem a drámai helyzethez illő, feszült arckifejezéssel köszön, hanem széles, szinte büszke vigyorral jelenti, ugye mondtam, kisanyám, hogy a hét végén jövök, és lesz nagy meglepetés?

3. Anyámban előbb némán fortyog a felháborodás, aztán ki is tör belőle, te meg hol a fenében kujtorogtál? És méltatlankodva sorolja, mit élt át mostanáig, tudok a tokodi vadsztrájkáról, mert felhívtam interurbán Tatabányát, és a frász majd kitört, hogy képes voltál odamenni, nem érdekelt, hogy valami bajod eshetik, az irodában azzal búcsúztál el, hogy Tokod után hazajössz, de persze nem jöttél, az meg eszedbe se jut, hogy ilyenkor én mit állok ki! Kisanyám, tényleg jártam Tokodon, csak hát a szocdem vajúrok kimaradtak a sztrájkból, így hamar eljöhettek, és indultam is haza, amikor... Apám egyszer csak megbillen, hoppá, mondja, el ne essünk már, fiúk! Közben anyámra kacsint, aki nem hajlandó vele nevetni, azt kiabálja, most fél hét elmúlt, máskor két óra elég volt, hogy hazaérj, de ha tudtad, hogy késni fogsz, miért nem szóltál haza legalább? Apám rávágja, mert – mint látod – közbejött valami, és a kötésére mutat, egyébként jó lenne, ha végre beljebb kerülnénk, és szemével a gang átellenes csücske felé vág, ahonnet többen is szemérmetlen kíváncsisággal figyelnek minket, mert hátha olyan pletyka terem számukra, amit holnap cserealapként hasznosíthatnak. Éppen mikor ezt a gyülekezetet mutatja, egy minden eddiginél terebélyesebb matlaszépongeyola hömpölyög ki a folyosóra, és ő is ott könyököl a többiek mellett, tüntetően felénk bámul, apám pedig, mielőtt betámoogatná a lakásba, rákacsint a kísérőire, a gang egyszer le fog szakadni alattuk, ezt nem ekkora seggekre tervezték. Anyám sóhajt, reménytelen eset vagy, de most már ő sürgeti a bemenést, gyertek gyorsan, vagyis jöjjenek. Én lábujjhegyre állok az előszoba sarkában, kis növésű hét és fél éves vagyok, hátha így jobban észrevesznek, és apám felemel, ahogyan szokott, de most csak mutatja, hogy nem tud, látod, kis bocsom, engem is ők tartanak. A két idegen már attól zavarba jött, hogy anyám gyerteket mondott, még inkább elbizonytalanodnak, mikor a szemlátomást félbehagyott nagytakarítás látványa tárul eléjük. A dohányzóasztal fölfelé fordított lábakkal hever a rekamién, a padlón vödör, porrongy, partvis, személtapát, bebújós vikszelőkefe, két rongyszőnyeg felcsavarva támasztja a vitrint, alig van hely a beljebb kerüléshez, ahhoz is egymásra borított székeket kell szabaddá tenni, hogy apám és legalább az egyik overallos leülhessen. Anyám úgy érzi, magyarázkodnia kell, nem tudtuk, ugye, hogy mikor jöttök, azaz jönnek, még fél óra, és mindennel kész lettem volna! Apám megpróbál föltápáskodni, szemében ott a csibészes villogás, szólj, kisanyám, ha zavarunk, fiúk, vállaltok egy visszafelé fuvart? Azok ketten kínjukban heherésznek, s egyikük felhajtja a likórt, amivel anyám – mentegetőzve, hogy nincs más itthon

– megkínálta őket, a társa viszont nemet int, hogy ő sofőr, és nyomatékosan rátenyerel a pohárkára. Késésben vagyunk, kezicsókolom, szabadkoznak, csak Bandit akartuk rendben hazaszállítani. Szedelődzködnék, akkor te ugye jól vagy, lapogatják a vállát, aztán csak semmi hetvenkeds! Kifelé menet egyikük az öklét lendíti, barátság, a másik meg azt mormolja, szabadság. Mindent köszönök, mondja anyám, és kikíséri őket, az előszobában eszébe jut, hogy hát ő is szocdem, még hozzá nőtitkár, barátság, ezzel köszön el, de amikor visszajön, kirobban belőle a méreg, hát ezek kik voltak? Fut a lakás, nincs itthon semmi, még az a szerencse, hogy legalább anyád litániára ment, de te beállítasz két vadidegennel! Apám csillapításként süt el egy korábbi szó kifacsarást, ne is haragugyozzál, kisanyám, és a vállát vonogatja, gőzöm sincs, kik voltak, csak azt tudom, hogy két rendes pasas a megyéből, ők kanalaztak ki az árokból, mikor az országútról meglátták a balesetemet, és rögtön jöttek segíteni, szocdem a szocdemet nem hagyja cserben alapon. Csak az egyik volt az, mondja anyám, és hirtelen elhatol a tudatáig, hogy mit hallott az imént, micsodát láttak?

4. Igazából az apám fején virító kötést is csak most veszi észre, te szentséges ég, mit műveltél magaddal? Apámnak röhög a szeme, én ugyan semmit, de a Zündappnak pont a megyehatáron lett durrdefektje, és mégsem ebből lett a katasztrófa, micsoda nem lett, ismétli el anyám, mivel mi történt? Egy kis malőr, mert a kőjessus pont ott állt, ahol eddig semmi sem volt. Azt az utat már ezerszer megtettem, de ott sose állt krucifix, nemrég rakhatták oda, és pont oda, ahol a kanyar miatt nem látszik! Én meg richtig nekimentem, egy kicsit leröpültem a motorról, az oldalkocsi a szomszéd megyében landolt, száz szónak is egy a vége, ezért késtem, kisanyám. Rettenetes, sikolt fel anyám, ez bizony az, bólint rá apám, olyan prima motorom többé sose lesz, mint a Zündapp volt. Anyám ettől jön ki a sodrából, kit érdekel a rohadt motor, a te fejeddel mi van? Apámba belebújik a kisördög, igazad van, szolgálati járműért fájjon a pártbizottság feje. Az enyémnek semmi baja, ezek a fiúk bevittek a kórházba, azt is megvárták, míg elláttak, a doki belém diktált egy kisüstit, azóta kutya bajom. Viszont nem mindenki úszta meg ennyivel, mert, képzeld el, kisanyám, a kőjessus még nálam is rosszabbul járt, kidőlt, leröpült a töviskoronája, és neki még ilyenje se lett, bök a kötésre, mit szólsz, ugye jól áll? Anyám a kezébe akadó első tárgyat hozzávágja, a hangjában sírás bujkál, miért van az, hogy te nekem soha semmit nem tudsz tisztességesen elmesélni?

5. Apám megérzi, hogy elég a bohóckodásból, láthatod, semmi bajom, bizonygatja komoly képpel, ezzel a két fiúval meg direkt szerencsém volt, mert éppen hogy összeszedtek, és már jött is Tata felől a feszület-szentelő körmenet. Képzelheted, mi lett volna, ha engem meglátnak a kidőlt krucifix mellett! Az atyaúristen se mossa le rólam, hogy mint szocdem megyei titkár, szándékosan döntöttem ki a köjesszust. Annál is inkább, mert – ezt neked még el se tudtam mondani – a múlt héten már ki lettem prédikálva, mint a muszáj-hittan legfőbb ellensége a megyében, egy vörös kalapácsos Antikrisztus! Ha ehhez még ájtatosék a köjesszus dolgát is világgá kürtölik, az eszdépének semmi esélye nem marad a hittanvitában, de hála ezeknek a fiúknak, csak az elgurult defektes gumi meg a letört töviskorona maradt a helyszínen. Most aztán minden azon múlik, hogy nem lepcsesszájú-e valamelyikük, de ha nem, akkor én baj nélkül kimászhatok a kulimászból. Anyám ennek a részleteit már türelmetlenül hallgatja, inkább arról beszélj, hogy mit mondtak még a kórházban. Hááát, húzza a választ apám, a doki tulajdonképp ott akart tartani, de megmondtam, hogy arról szó se lehet, a család Pesten él, amúgy is ritkán látjuk egymást, veletek akarom tölteni a hétvégét. Erre azt mondja, majd ő hazavitet engem mentővel. És megint a két pasas mentett meg, mert azt mondták, nekik pesti célfulvarjuk van, egy kis kerülő nem gond, hazahoznak. És milyen jól tették, mert a szívbajt hozta volna rád, kisanyám, ha mentőkocsi hoz haza. Velük meg – igaz, kicsit lassabban – simán hazazötykölődtem, tettünk ugyan egy kitérőt Bicske felé, mert az egyiknek ott dekkolt egy bepácolt fél disznaja, viszont ennyi szívesség után mégse szólhattam, hogy fiúk, inkább siessünk. És látod, itt vagyok, ragyogok. Azt látom, hogy tisztára elment az eszed, fakad ki anyám, és ha a sebed útközben bevérzik? Ha kiderül, hogy ez agyrázkódás, vagy ödéma, vagy vérömleny? És én idehaza mit kezdek veled? Kihívod a körzetit, vágja rá apám, hát nem érted, hogy a fene már majd megevett utánatok? Csalánba nem üt a ménkű, reggelre el is felejtjük az egészet. Anyám szipog, és halkán csordogálnak lefelé a könnyei. Aztán felnéz, és furát kérdez, mondd, ilyenkor gondolsz néha rám is, meg a kicsi fiadra? Ezúttal apám sértődik meg, hogyhogy gondolok-e, egyfolytában rátok gondolok, ott a motoron is épp azon jártattam az agyam, hogy a mi ocsmány előszobai spanyolfalunkból bábszínházi paravánt tudnék csinálni a kölköknek, csak a vásznat kell duplán visszahajtani, a fakeretet meg rövidebbre fűrészelni. Vágyaim teljesülésének esélye meghozta az én hangomat is, apu, tényleg lesz bábszínházam, ezt hüledezve kérdezem, igazi báb-

színház? Apám óvatosságra int, mutatóujját a szájára téve suttog, pssst, kis bocsom, örülj, hogy anyád nem hallotta, és egyelőre maradjon is titok. A mi titkunk.

6. A következő percben kiderül, hogy a veszély, ami a fogasnak használt spanyolfalra leleselkedik, azért nem hatolt el anyám tudatáig, mert neki is támadt egy merész ötlete. A székét odahúzza szoroson apám mellé, kezét ráteszi a fejére, ahol a körbetekert gézből kilátszik egy kis tonzúrányi rész, s a tenyere lágy begyével simogatni kezdi, így mormolja el, mit talált ki, hétfőn ezzel a bepólyált fejjel bemész a központba, mert a balesetnél jobban semmi se tudná indokolni, hogy miért kéred magad vissza Pestre. Csak ránéznek a kötésedre, és be kell látniuk, hogy a munkád túl veszélyes, eleget voltál már tőlünk távol, most menjen oda más, például akinek nincs családja. Apám fújtat, mint a mozdonyok, mikor a Nyugatiba beérve megállnak a vasküllő előtt, s még utoljára kieresztik a maradék gőzt, sajnos ez nem megy, kisanyám, és bocsánatkérően néz, hétfőn mindenképp vissza kell mennem, akkor lesz a nagy meccs fakultatív hittanügyben, klerikálisék, kiszgazdák, mindenki ránk feni a fogát, az emkápé ügyis megalkuvással vádol minket, és ha nem vagyok ott, azt tényleg megfutamodásnak lehetne tekinteni, ugyanis megyei szinten még együtt is csak egy szavazatnyi többségünk van! Ez a dolog itt a búbomon csak egy karcolás, semmiben se akadályoz, üres kifogásnak tekintenék, magyarázza, de egyre lassabban forog a nyelve, és kezdi a szavakat is kásásán formálni, aztán egy mondat közepén hirtelen elalszik, mi pedig dermedten nézzük, hogy a fején a kötés egy kicsit átvért.

7. Az vet véget a békének, hogy nagyanyám vasárnap, a tízórás misén olyasmit hall, ami feltűzeli, és hazaérve tombolva ront rá a szüleimre, vegyétek tudomásul, ki leszték közösítve, és torkaszakadtából üvölt, ezt ma hirdették ki a szószékről, benne van a hercegprímás pásztorlevelében, bármit teszték a kötelező hittan ellen, nem üdvözülhettek, ti is eszkommnunálva leszték, pardon mutter, szól közbe anyám, úgy mondják, hogy ekszkommunikálva. Te csak ne oktass, főképpen te ne, aki semmitől sem tudtat visszatartani az uradat, ezért nála is bűnösebb vagy, de pogány létedre honnét is tudnál ilyesmit, teee, te, te – nőtitkár! Anyám arca nem munkája szitokszerű emlegetésétől, hanem az uradat szótól torzul el, és kiül rá a keserűség, hogy reménytelen vállalkozás ezt itthon megértetni, százszor is tisztázták anyukával, Bandi neki

nem ura és parancsolója. Anyuka elképzelései a házasságról gonosz és kártékony babonák, de felőlem csak mondogassa, ha ártani akar a fiának, mondogassa lehetőleg idegenek előtt is, hátha rossz fényt vet rá, és leváltják, de az nem miattam, hanem anyuka megátalkodottsága miatt lesz! Belekezd és abbahagyja, mert rájön, hogy ezt a kredenc is hamarabb fogná fel, mint a nagyanyám, akiből, mint tűzhányóból a láva, úgy ömlik, olyan bődületes erővel, a felháborodás. De megérdemlitek, hogy ki legyetek átkozva a pártotokkal együtt, mert azt is megtudtam, hogy valaki közületek, az egyik pogány disznó direkt nekiment egy új fakesztnak, szánt szándékkal kidöntötte, éppen akkor, amikor meglett volna a beszentelése! És annak az átkozott pogány brigantinak látnia kellett, hogy jön a körmenet, de röhögve elszökött, és annyit se mondott, hogy bocsánat. Na jó, de ezt maga, mutter, honnét tudja, kérdezi apám, nagyanyám azonban nem engedi magát keresztkérdésekkel kiközkenteni, én a szégyentől majd elsüllyedtem, mert ez a gyalázat pont ott történt, ahol az én fiam, az én fiam a titkár! Az egyik, veti közbe apám, a szervező, de ez is meghallatlan marad, és honnét veszi, mutter, hogy nekem közöm van a dologhoz? Onnét, hogy hivatalból tudnod kellett a feszületgyalázásról, és mint az én fiamnak, jól el kellett volna látnod a sátánfajzat baját, és ha ezzel eldicsekszel itthon, szegény anyádnak lett volna egy csöpp elégtétele, jólesett volna azt mondani, hogy te kivétel vagy azok között, hiszen móresre tanítottad a rongálót, de neked azt a férget eszed ágában se volt megbüntetni! És amit tudok, onnét is tudom, sajnos, hogy a plébános úr a prédikáció alatt végig engem nézett, mintha tudná, hogy az én fiam az istentagadók szolgálatába szegődött. Anyám furfangosnak képzei magát és közbeszól, képzeledni tetszik anyukának, honnét tudná ezt a plebi? Nagyanyám megint megmutatja, hogy őt nem lehet zavarba hozni, és teljes öntudattal rávágja, én gyóntam meg neki, mert magamra vettem a fiam bűnét! Eddig penitenciával vezekeltem érte, de ez már kevés, és a tetejébe még azt is mondta a plébános úr, hogy Irénke mama, hiába hímez legszebben az egész Oltárterítő Egyesületben, maga többé nem ülhet mellettem, mert pogány van a családjában!

9. Apám hétfőn, a hajnali vonattal megy vissza Tatabányára, de pár nappal később telefonál, hogy viszonylag hamar fogunk újra találkozni, mert hivatalos okból Pestre kell jönnie, és lesz megint meglepetés. Jaj, csak azt ne, kiabál anyám, légy szíves, vigyázz arra a néhány porcikádra, ami még épségben van, inkább érz haza későn. Ettől kezdve ijedten

rezzenünk össze, ahányszor megszólal a csengő, mert hátha apám az, de megint nem jön, hanem hozzák. Aztán megjött, a saját lábán, csak a tekintetében van valami fura el-elrédés, másfelől hiányzik belőle a cinkos csúfondarosság, amit annyira szeretek. Mintha történt volna valami, ami titokzatos, amit előbb neki magának meg kell fejtenie. Bármiről volt is szó, éreztük, hogy csak félig van jelen, és amire kíváncsiak vagyunk, kétszer is meg kell tőle kérdezni. Ez nekem előbb tűnt fel, mert anyám csak fürdött annak örömeiben, hogy kalamajka nélküli pár napnak nézünk elébe, mert nagyanyám elutazott a lányához, akit a kényszerrepatriálás Jugoszláviából átparancsolt Csehszlovákiába. Az ő levelét olvasva úgy fakadt ki anyám előtt, mintha meghitt, sőt bizalmas viszonyban lennének. Ez a Gabi, ez a liba, sose tudta megbecsülni magát, pedig tejben-vajban fürdeti az ura, ő meg el akar válni, pedig nélküle felkopik az álla. Arra se gondol, hogy váláshoz az egyház nem ad hozzájárulást. Vesztére hív látogatóba, mert én átlátok a faksznijain, az a baja, hogy Belgrádban dáma volt, úrinő, a zenekarvezető felesége, Jaromericében meg a Pacola csak egy gazda, még ha van is több száz holdja meg kétemeletes háza, meg istállója, ott a Pacoláné nem nagyságos asszony. Sőt, mivel a mozi is az övék, a Gabinak dolgoznia kéne, de nem akar pénztárosnő lenni, mert bűdös neki a munka. Hát csalódní fog, én bakfiskorában is helyzettem két csárdás pofonnal, most se fogom hagyni, hogy egy olyan jámbor barmot, mint a Pacola, elpotováljon, nem csitri már, ki akarna eltartani egy ilyen szekánt libát? Anyám örült annak, hogy végre olyasmiről esik szó, amin nem kell vitatkoznia, s még hízelgéssel is megpróbálkozott, nem értem, kire ütött a Gabi, hiszen anyuka keze alatt folyton ég a munka! Mikor nagyanyámat kikísértük a vonathoz, azt hittük, marakodásmentes napok következnek apámmal, s ez az ő számára is ajándék lesz. Ebben csalódnunk kellett, arcára még a jó hír is csak bágyadt mosolyt tudott kicsalni, hallgatott és melázott, furán szótlannak tűnt, s nekem az a gyanúm támadt, hogy beszélne ő szívesen, de amit mondana, nem gyerek fülének való, viszont folyton ott lábatlankodom körülöttük. Úgy tettem hát, mintha az ebédől elpillednék, és engedtem magam lefektetni, csak arra vigyáztam, nehogy elnyomjon az álom, mert hallani akartam, hogy miről beszélnek, ha megered a nyelvük.

10. Sokáig sutorogtak az ágyam mellett, és attól, amit hallottam, kezdett nehezemre esni a tettetés, szívem szerint inkább ugráltam volna az ágy tetején. Az elcsípett félszavaikból ugyanis azt hüvelyeztem ki,

hogy apám nemsokára újból velünk fog élni, nap mint nap itthon lesz, és nemcsak nagy ritkán, szinte mint vendég. Ez az a meglepetés, gondoltam, amire a telefonban célzott. Igen ám, de ha erről van szó, miért nem lelkendezve újságolta el nekünk, már szinte a küszöbről? Ezt anyám is szóvá tehetné, mert apám azt suttogetta, azért még ne éld bele magad, kisanyám, hogy jöhetek, igazából semmi se dőlt el. Elővezettem a kérésemet, de a fejesek csak ma ülnek össze, és nekik más szempontjaik is lehetnek. Anyám elkezdett aggodalmaskodni, és abból nem lesz baj, hogy te pont ma nem vagy ott? Baj nem lehet, mert a gazdasági osztály rendelt fel a motor miatt, a Zündapp ugyanis pártvagon volt. Anyám azt is tudni akarta, hogy kik döntenek, és mit vesznek számításba, és ha teljesítik a kérést, apám majd mikortól élhet velünk? Megfelelő válaszok híján nekilátott az esélylatolgatásnak, panasz sose volt rád, két hónapja még elismerő oklevelet is kaptál, a kérésed méltányos, kerek egy éve élsz távol tőlünk, ezt be kell látniuk. És mikor derül ki, hogy mi lesz? Hamarosan, csitította apám, tízkor ültek össze, de más ügyek is vannak, légy nyugodt, a helyettesem megígérte, hogy telefonál, amint van döntés. Anyám fennhangon spekulált tovább, nekünk az sem feltétlenül jó, ha eddig csak dicséretet kaptál, mert hátha pont ezért nem engednek el, ilyen jó titkárra szükségük van! Másfelől a központba is kell olyan, aki már nehéz terepen is megállta a helyét, és mi nehezebb terep egy bányavidéknél? Ha a központ kifosztja a megyéket, ott züllik le a munka. Ésküszöm, nem lehet könnyű a döntés. Apám kelleetlenül válaszolgatott, s a hangjából bizakodás helyett csak feszültség szűrődött ki, de ettől anyámnak különös gyanúja támadt, várjunk csak, te talán nem is örülnél, ha vége lenne a tatabányázásnak. Örülni majd akkor fogok, dűnnyögte apám, ha a dolog vége áthelyezés lesz, és nem elküldés, és pláne nem büntetésként. Anyám szeme elkerekedett, szája tátva maradt, hogyhogy büntetés, miféle büntetés, hiszen sose volt veled probléma! Apám nagyot sóhajtott, egyfolytában áll a balhé a köjesszus miatt. Mindkét fiúnak, aki hazahozott, lepcsés volt a szája. Az emkápés kifecsegte, hogy én ültem a Zündappon, a szocdem meg főnekfának dicsekszik, hogy a megyei titkárt mekkora zűrből mentette ki. Azóta az emkápések velem példálódznak a gyűléseken, lám, a beszari szocdemek közt is akad, aki nem fossa össze magát egy krucifixtól, a mieink viszont azt hajtogatják, hogy egy igazi szociáldemokratától idegen a motoros fenegyerekeskedés, mert az ilyesmi elriasztja az embereket a mi pártunktól. Ha az emkápéban dicsérnek, az ideát gyanússá tesz, vajon nem kripto vagyok-e? Ne nézz úgy, kisanyám, tudod

jól, hogy a kripto a titkos komcsi, akit beépítettek hozzánk. Még jó, hogy legalább a nevem se itt, se ott nem hangzott el, de mindenki tudja, hogy a mese rólam szól, és ez rossz előjel a mai plénum előtt. Se így, se úgy nem lesz minek örülnöm, mert arra se vágyom, hogy kegyelemből maradhassak, de az is kínos lesz, ha leváltással menesztenek. Ezt látod rajtam, és bármennyire szeretnék megint itthon élni, nem tesz boldoggá, hogy ezek a kilátások.

11. A nap hátralévő részében azt vártuk, hogy megcsörrenjen a telefon, ehelyett kulcs csikorgott a zárban, és nagyanyám trappolt be a bőröndjével. Hát maga, mutter, ámult el apám, nem úgy volt, hogy vasárnapig Gabit egzcíroztatja? Nagyanyám mérgesen csattant fel, a nővéredet két napnál tovább nem lehet elviselni! Meg is mondtam, hogy torkig vagyok vele, és ha otthagyja a Pacolát, hozzám ne jöjjön siránkozni, és arra se számíton, hogy majd ti eltartjátok. Jaj, szegény anyuka, próbált anyám együttérző arcot vágni, annyira sajnálom, eszerint az egész hosszú és fárasztó út hiábavaló volt. Epés kifakadás lesz a válasz, mindhárman ezt hittük, ehelyett nagyanyám arcán átszellemült mosoly terült szét, és valósággal áradozni kezdett, dehogy volt hiábavaló, amikor otthagytam a Gabit, éppen indult a Nepomuki Szent János-zarándoklat, az valami csodás volt, még egy megszentelt skapulárét is vettem, és nemcsak azt! Idenézzetek! Felkattintotta a bőröndje fedelét, és a ruhák közül kiemelt egy mindössze néhány centiméternyi Jézus-szobrot, aminek talpa volt, elhelyezte az asztal közepén, aztán pár lépésnyit elhátrált tőle, áhítatos elragadtatással nézegette, hát nem mennyei érzés, hogy itt vigyáz ránk? Na, mit szóltok? Mit szólnánk, mutter, vonogatta a vállát apám, megint egy újabb szobakrucifix. Nincs még elég ilyenje? Vedd tudomásul, hogy nincs, de senki másnak sincs, mert ezt tavaly maga Vojtasák püspök áldotta meg, akit most fognak boldoggá avatni! És aki azért van bekasztlizva, mert lepaktált a nációkkal, dűnnyögte anyám, benne volt a Szabad Népből. Nagyanyám, mint rendesen, ha a háború idején történt dolgok kerültek szóba, úgy tett, mintha ezt nem hallaná, márpedig én odáig vagyok ettől, jelentette ki, itthon a legnagyobb kegyesboltban se kapni olyan feszületet, ahol az Úrjézus mellett ott áll Nepomuki Szent János is, a gyónási titok védőszentje.

12. Ez volt az a pillanat, mikor megcsörrent a telefon, és apám felvilanyozottan rohant a kagylót felvenni. A válaszaiból világos lett, hogy a tatabányai interurbán futott be. Apám fancsali képpel hümmögött,

s a szája körül kesernyés ránc jelent meg. Igen, mondta, de ez eeegennek hangzott. Köszönöm, hogy értesítettél, a kulcsok a fogason vannak, a köpenyem mellett. Széna vagy szalma, kérdezte anyám. Ahogy veszszük, válaszolta, szerintem inkább szalma. Azt sütötték ki, hogy pártfunkcióhoz még éretlen vagyok, mert minden buzgalmam meg jó szándékom ellenére lesújtó, hogy nekem előbbre való tud lenni a család, mint a mozgalom. Épp ezért át is irányítanak ipari területre, ezentúl ott álljam meg a helyem. És ez mikortól lenne, kérdezte anyám, akit leginkább ez látszott izgatni. Elsejétől, vágta rá apám, de valahogy úgy, mintha mellékes dolgokról beszéltetnék a fontosak helyett. De mégis, hol kéne megállnod a helyed? Mivel szervezőtitkárként megbuktam, elég lesz nekem egy beosztotti állás valami gyárban. Anyám ujjongva kiáltott fel, ugye itt, Pesten? Apám kelleetlenül bölintott. És ezt ilyen savanyú képpel mondd? Vedd már észre, hogy teljesítették, amit kértél. Elsejétől úgy fogunk élni, mint egy igazi család! Apám arcáról még nem oszlott el a megbántottság felhője. Látod, fakadt ki panaszosan, ez volt az, amit éreztem, ettől féltem, lenullázták az egész itt töltött éveimet! Anyám bosszankodva kiabált rá, de itthon leszel, és az a fontos! Apámban szemlátomást lassan érlelődött meg a felismerés, hogy ami történik, tulajdonképp jó. Aztán mégis derengeni kezdett az arcán egy bizonytalan és hitetlenkedő mosoly. Légy szíves, örülj már te is egy kicsit, kérlelte anyám, és odalépve hozzá homlokon csókolta. Én a helyedben hálát rebegnék Szent Antalnak, hogy ennyire jól intézte a dolgot! Ekkor villant fel apám szemében a csibészes fény, ami jelezni szokta, hogy kezd hatni rá a világ eszén való túljárás mámora. A rosseb imádkozik Szent Antalhoz, méltatlankodott felénk kacintva, mikor itt ez a helyre kis házikrucifix! Úgy illik, hogy a kidöntött párja helyett is neki mondjak köszönetet! A valaha beléidegződött mozdulattal keresztet vetett nagyanyám szerzeménye előtt, majd vigyorogva azt suttogetta, jót tettél velünk Jesszuskám, örökké áldott legyen a neved.

Alföld, 2018/6.